

Cohort Programma van toetsing en afsluiting

gemengde en theoretische leerweg

schooljaar 2018-2020

PTA

Gemengde en theoretische leerweg

VMBO 3 en 4

1 oktober 2019

Inhoud:

Blz.	3	Vooraf
Blz.	4	Inleiding: leerweg en sector en overstappen
Blz.	5	Het examen is begonnen!
Blz.	13	Het <i>vak</i> PTA algemene leerstof en werkwijzen

Bijlage	De <i>vak</i> PTA's
---------	---------------------

Vooraf**TL en GL**

Je bent toegelaten tot de bovenbouw van het vmbo. Dat betekent dat in klas 3 een deel en in klas 4 alle cijfers meetellen voor het examen.

Alle cijfers voor alle vakken in klas 3 tellen mee voor de overgang naar klas 4.

In klas 3 maak je een start met je examen en in klas 4 begint het eigenlijke examen.

In het PTA zijn regelingen en afspraken opgenomen die van belang zijn voor de bovenbouw. Meer praktische zaken als ziek melden, te laat komen en gebruik van mobiele telefoon staan beschreven in de locatiegids die op UbboNet geplaatst is. Soms wordt er verwezen naar een andere tekst, bijv. het Examenreglement. Dit reglement wordt de leerlingen zo snel mogelijk, in ieder geval voor 1 oktober, verstrekt.

Ik wens je veel succes toe in klas 3 en in klas 4.

T. Alserda

Teamleider bovenbouw vmbo-gt

Inleiding

Leerweg en sector

Aan het einde van klas 2 heb je gekozen voor een beroepsgericht vak: Dienstverlening & Producten of Technologie & Toepassing. Bij beide richtingen horen een aantal verplichte en een aantal keuzevakken. In klas 4 leggen de leerlingen in examen af in zes AVO vakken en in een beroepsgericht vak.

Overstappen

Verkeerd gekozen? In het begin van klas 3 is het *meestal* mogelijk van vak te veranderen.

Overstappen is in principe *alleen* mogelijk in de eerste 6 weken van het schooljaar.

Een verzoek moet je schriftelijk en ondertekend door één van je ouders indienen bij de decaan. De keuzecommissie bestaande uit decaan, teamleider en afdelingsdirecteur neemt daarna een beslissing.

Of het mogelijk is hangt ook af van de grootte van de groep waar je heen wilt.

Overstappen in klas 4 is in principe niet meer mogelijk, immers vanaf het begin start je met examenstof voor elk vak.

Het examen is begonnen!

TL en GL

Schoolexamen Examenvakken Centraal examen

Het VMBO-examen is verdeeld over klas 3 en 4 in vier perioden:

K L A S 3	P1	SCHOOLEXAMEN (alle vakken)
	P2	
	P3	
	P4	
K L A S 4	P1	SCHOOLEXAMEN (6 examenvakken en mij.leer, lo)
	P2	
	P3	
	P4	CENTRAAL EXAMEN (6 examenvakken)

Klas 3

In klas 3 volg je nog bijna alle vakken. Het is afhankelijk van de richting die je gekozen hebt welke vakken je volgt.

Ckv is een nieuw vak dat alleen in klas 3 wordt gegeven. Dit vak telt mee voor de zak-slaagregeling. Je moet dit vak met voldoende of goed afsluiten om te kunnen slagen.

In de *vakPTA's* staat vermeld of de cijfers (of een deel) meetellen voor de overgang naar klas 4.

Maatschappijleer is ook een nieuw vak. Dit vak sluit je aan het einde van klas 3 af. Het eindcijfer telt mee de zak-slaag regeling voor het examen.

Klas 4

Het examen bestaat uit een School Examen (SE) en Centraal Examen (CE).

De cijfers voor je School Examen tellen voor 50% mee bij het vaststellen van het eindcijfer.

De andere 50% haal je op het Centraal Examen.

Het School Examen hoort af te zijn voor je aan het Centraal Examen begint.

De Centraal Schriftelijke Examens beginnen op maandag 9 mei 2019.

Examendossier

Je werkt twee schooljaren aan je School Examen. Alle cijfers en beoordelingen worden door de school bijgehouden in het *examendossier van de school*.

Na iedere periode krijg je een rapport. Op één decimaal nauwkeurig wordt doorgegeven hoe je er voor staat.

Niet alle cijfers tellen even zwaar mee! In het *vakPTA* staat hoe zwaar een toets weegt. Let op de bijzondere regel met betrekking tot het eindrapport: je ouders moeten met die cijfers akkoord gaan. Als ze binnen drie werkdagen na de uitreiking van dat rapport geen bezwaar maken tegen de resultaten, dan worden deze definitief vastgesteld. (Examenreglement, art. 21a)

Examenreglement

Iedere leerling in VMBO 3 en VMBO 4 ontvangt van de school een examenreglement. Het is een officieel document. Het gaat over het School Examen én het Centraal Schriftelijk Examen. Je kunt er alles in lezen over de organisatie: regels voor toetsen, werkstukken, opdrachten en handelingsdelen. Je vindt er de regels over de behandeling van klachten en de regels over herkansing.

Er staan ook maatregelen in die genomen kunnen worden als je je niet aan de regels houdt: fraude, absentie zonder een geldige reden, te laat of niet inleveren van werkstukken enz.

Toetsen en Toetsregels

Over de hele examenperiode krijg je toetsen. Je kunt in je *vakPTA* zien in welke week, *ongeveer*, de toetsen zijn. De toetsen worden met de klas afgesproken en vermeld in Magister. In principe wordt er één toets en maximaal twee toetsen per dag afgenomen.

Mag een leraar een overhoring geven?

Ja, dat mag. In de *vakPTA's* staat hoe de cijfers voor de overhoringen meetellen.

We geven hieronder een opsomming van de belangrijkste regels die met toetsen te maken hebben.

- Als je te laat bent, mag je de toets nog wel maken maar je krijgt geen extra tijd. Als er een geldige reden is waarom je te laat bent, wordt dat beoordeeld door de teamleider. Je kunt dan een inhaaltoets krijgen.
- Als je door ziekte of door andere omstandigheden niet in staat bent om een toets te maken, moet dat door je ouders telefonisch of schriftelijk, voor het begin van de toets, aan de teamleider worden gemeld. Je moet de toets inhalen.
- *In het examenreglement staat precies wat er van je verwacht wordt bij ziekte of afwezigheid.*
- Na het maken van een inhaaltoets vervalt het recht op een herkansing van deze toets.
- Als je langdurig door ziekte of andere omstandigheden niet op school bent geweest en veel toetsen hebt gemist, wordt er voor jou naar een oplossing gezocht.
- In principe wordt de toets binnen 10 werkdagen door de leraar nagekeken. Je kunt binnen één dag bezwaar maken tegen het cijfer dat je hebt gekregen. Je moet dat doen binnen 3 uur nadat je het cijfer hebt gekregen.
- Na elke periode worden je ouders en jij door middel van je rapport geïnformeerd over hoe je er voor staat.
- Aan het eind van klas 3 krijgen je ouders en jij te horen of je overgaat naar klas 4.
- Aan het einde van periode 3 in klas 4 krijg je een rapport mee met je definitieve schoolexamencijfers.

Inhalen

Van inhalen is sprake als je met een geldige reden een toets gemist hebt.

Inhalen is een plicht, want je moet alle examenstof hebben gedaan!

Herkansen van examenvakken

Voor de vakken die in klas 3 geen examenvak zijn bepaalt de docent of je een toets mag overdoen. Voor de overige examenvakken in klas 3 geldt wat hieronder staat.

In klas 3 zijn er 3 herkansingsmomenten. Na periode 1, 2 en 3 mag je één toets herkansen die in het PTA als herkansbaar is aangegeven.

In klas 4 mag je één toets herkansen na P1 en P2. Ook deze toets moet volgens het PTA herkansbaar zijn aangemerkt.

Denk er om: één toets per periode; dus niet één toets per vak! Het hoogste cijfer geldt. Als je wilt herkansen, moet je dat aangeven via de mentor. Ben je te laat dan heb je een kans voorbij laten gaan.

Niet elke toets is herkansbaar.

In de *vakPTA's* verderop in dit boekje kun je lezen of je een bepaalde toets mag overdoen.

Voor de herkansing geldt een vaste datum en tijdstip. Ben je er dan niet, dan vervalt je recht op herkansing.

Herexamen maatschappijleer

Het cijfer dat je voor het vak maatschappijleer haalt is een *eindcijfer* dat voor de examenuitslag meetelt! Een 7 telt mee als compensatie bij de slaagregels van het examen. Je sluit het vak af in periode 2 van klas 4. Heb je dan op je rapport een 6 of lager, dan mag je in het begin periode 3 een toets herkansen.

Als je daarna een 6 of lager hebt als eindcijfer voor maatschappijleer dan moet je in periode 1 van klas 4 een herexamen maatschappijleer doen.

Het herexamen kan de volledige stof bevatten, of delen daarvan.

Over van klas 3 naar 4

De leerling wordt bevorderd als hij aan de volgende drie criteria voldoet.

1. Er is sprake van maximaal 4 tekort punten.
2. De handelingsdelen zijn naar behoren afgerond.
3. Voor de 7 examenvakken in vmbo 4 zijn
 - alle cijfers zijn 6 of hoger, of
 - er is 1x5 behaald en alle overige eindcijfers zijn 6 of hoger, of
 - er is 2x5 of 1x4 en tenminste 1x7 behaald.

Een leerling is een bespreekgeval wanneer de leerling niet voldoet aan criterium 2.

Zak-slaagregeling

Je bent geslaagd als alle eindcijfers:

1. Het gemiddelde van de vakken van het Centraal Examen moet een 5,5 of hoger zijn.
2. - alleen maar zessen of hoger
 - bij één 5, maar de rest is een 6 of hoger
 - bij één 4, maar de rest is een 6 of hoger en je hebt tenminste één 7 of hoger
 - bij twee vijven, maar
 - de rest is een 6 of hoger
 - *én* je hebt tenminste één 7 of hoger.
3. Het eindcijfer van het vak Nederlands is een 5 of hoger.
4. De rekentoets is afgelegd.
5. Het sectorwerkstuk, LO en kv1, zijn voldoende.

Vrijstellingen bij zittenblijven

Voor VMBO 3 geldt de volgende regel:

- je ben niet vrijgesteld van de stage, je maakt ook weer een verslag;
- je hebt vrijstelling van de handelingsdelen boeken lezen bij Nederlands en Duits.
NB: De vrijstellingen voor de handelingsdelen gelden alleen als je die naar behoren of voldoende hebt afgesloten!

Als je VMBO 4 voor de tweede keer doet geldt de volgende regel:

- je hebt vrijstelling van de handelingsdelen (als ze naar behoren zijn afgesloten);
- je hebt vrijstelling van het profielwerkstuk (als het naar behoren is afgesloten);
- je hebt *geen* vrijstelling voor de vakken LO en godsdienst/levensbeschouwing.

Huiswerk

Huiswerk maken is voor veel leerlingen een groot probleem. Naast school zijn er veel andere dingen die belangrijk zijn, zoals je vrienden, je sport, je hobby enz.

Het is natuurlijk duidelijk dat je als leerling, bij het maken van je huiswerk, zelf verantwoordelijkheid hebt, waar de leraar of de mentor je ook op aan kan spreken. In het VMBO zul je vaker zelfstandig werken. Dat is best moeilijk. Daarom moet je je zelf misschien wel regels opleggen, om te zorgen dat je bij bent en bij blijft. De leraar rekent er op dat je het huiswerk af hebt (behalve in bijzondere situaties).

Als je je werk goed wilt doen, moet je gemiddeld toch wel 2 uur per dag studeren.

Voor ieder vak is er een *vak*PTA. Hierin staan al je toetsen, handelingsdelen en praktische opdrachten. Het is verstandig, wanneer je voor jezelf een planning maakt van wat je allemaal moet doen. Stel niet uit! Als je moeite hebt met plannen, vraag dan de leraar of je mentor of hij je daarbij wil helpen.

Praktische opdrachten

Voor het examen moet je niet alleen allerlei dingen leren, maar moet je ook van alles *doen*. Je moet laten zien dat je dingen kunt, dat je bepaalde vaardigheden beheerst.

Bijvoorbeeld:

- een werkstuk maken
- een sollicitatiebrief schrijven
- een zakelijk telefoongesprek voeren
- een goede maaltijd samenstellen
- een powerpointpresentatie houden
- materiaal verzamelen en beoordelen
- enz. enz.

Handelingsdeel – stage in klas 3

Elke leerling is verplicht een groot handelingsdeel te doen. Bij ons op school moet dat te maken hebben met oriëntatie op leren en werken. Wat moet je doen? We geven een korte opsomming:

- je moet een stageadres zoeken dat past bij de sector die je wilt gaan kiezen;
- je gaat een zakelijk telefoongesprek voeren om kennis te gaan maken op het stageadres;
- je schrijft een soort van sollicitatiebrief;
- je gaat op stage en voert daarbij een aantal opdrachten uit;
- je maakt een verslag van je stage. Je schrijft in je verslag wat je hebt geleerd en wat je ervan vond. Het verslag wordt nagekeken door de maatschappijleerdocent. Deze kijkt voor de beoordeling ook naar wat je hebt opgestoken uit hoofdstuk 3 van je maatschappijleerboek;
- voor het handelingsdeel krijg je geen cijfer, maar een beoordeling: van onvoldoende, voldoende of goed. Als het onvoldoende is, dan moet het over. Je kunt geen examen doen als je het handelingsdeel niet voldoende hebt afgerond;
- je krijgt over de stage een aparte handleiding.

Naast het handelingsdeel zoals hierboven beschreven kennen veel vakken ook handelingsdelen. Dat is bijvoorbeeld bij de talen zo. In de *vak*PTA's staat dan bijvoorbeeld bij het lezen van een boek: **HD**. Dat wil dan zeggen dat je een boek *moet* lezen en ook voldoende *moet* afronden. Is het onvoldoende, dan moet het over.

Profielwerkstuk

Leerlingen in TL en GL maken een profielwerkstuk, dit is een onderdeel van het examenprogramma. Het onderwerp gaat over de opleiding/beroep die jij wilt gaan volgen.

Een onderdeel van het werkstuk is een dag meelopen op een MBO-opleiding en een bedrijfsbezoek. Je moet minstens 20 uur aan het werkstuk besteden.

Er is een 'Handleiding profielwerkstuk'.

Elk schooljaar loven we een prijs uit voor het beste sectorwerkstuk. Tijdens de diploma-uitreiking wordt de winnaar(s) bekendgemaakt.

Rekentoets

Een goede beheersing van taal en rekenen is erg belangrijk om goed te functioneren in de samenleving. De overheid heeft daarom minimumeisen opgesteld waaraan de leerlingen moeten voldoen aan het einde van hun schoolloopbaan.

Vanaf het schooljaar 2015-2016 moet het rekenexamen zijn afgelegd. Het cijfer wordt vermeld op de officiële cijferlijst die samen met het diploma wordt uitgereikt. Het beleid van school is dat de toets voldoende moet worden gemaakt. Leerlingen volgen les en leggen opnieuw examen af als niet voldaan is aan deze voorwaarde.

De rekentoets wordt afgenomen in het voor-examenjaar. Indien nodig kan van één van de herkansingsmogelijkheden gebruik gemaakt worden. Dit kan zijn in het voor-examenjaar of in het examenjaar.

Bij doubleren van een schooljaar vervalt het rekencijfer. Het examen moet opnieuw worden afgelegd.

Algemene vragen

Ik houd niet zo van lezen. Moet ik toch die handelingsdelen bij de talen doen?

Ja, dat moet. Als je ze niet voldoende afsluit, dan mag je niet meedoen aan het eindexamen.

Kan ik van iemand hulp krijgen?

Natuurlijk kun je een beroep op je docenten doen. Heb je bijvoorbeeld problemen met een vak, dan klop je het eerst aan bij de *vakdocent*.

Een belangrijke rol is weggelegd voor de mentor. Net als in de sport heb je af en toe een coach nodig. Je *mentor* is je coach. Met hem of haar heb je regelmatig gesprekken over je resultaten en samen bekijk je of je op goed op schema ligt. Ook is de mentor de contactpersoon voor je ouders of verzorgers.

Hulp bij het kiezen van een goede vervolgopleiding krijg je van de *decaan*.

Waarvoor dient het begeleidingsuur ?

Voor het begeleidingsuur (klas 3 en 4) kan de mentor aangeven dat de hele groep tijdens het begeleidingsuur aanwezig moet zijn, of dat hij individuele gesprekken met leerlingen wil voeren.

Tot wanneer kan ik mijn leerweg of vakkenpakket nog veranderen?

Het kan zijn, dat je er achter komt dat je in een verkeerde leerweg zit. Of dat je een vak hebt gekozen, dat je niet ligt. Neem in dat geval meteen contact op met je mentor. Hij zal je in de meeste gevallen verwijzen naar de decaan. De leraren die het aangaat zal om advies worden gevraagd.

In de meeste gevallen zal een verandering van vak in de eerste 6 weken van P1 tot de mogelijkheden behoren. Daarna kan het niet meer. Wisselen van leerweg kan alleen in P1 van klas 3. Zie Inleiding, overstappen.

In klas 4 kun je, in principe, niet meer wisselen van vak.

Wanneer kies ik welk vakkenpakket?

We proberen de profielkeuze (TL) en de keuze van het vakkenpakket voor 1 april af te ronden. Daaraan vooraf gaat uitvoerige informatie van de decaan en de mentor.

Mag je in klas 4 een extra vak doen?

Dat kan alleen als het roostertechnisch mogelijk is. Dat betekent, dat vooraf geen rekening wordt gehouden met jouw keuze voor een extra vak. Zouden we dat wel doen, dan krijgen veel leerlingen extra tussenuren.

In de praktijk betekent een extra vak dat je bijv. twee uren van de andere vakken laat vervallen om het extra vak te kunnen volgen.

Het vakPTA algemene leerstof en werkwijzen**TL en GL****VakPTA**

In het vakPTA geeft ieder vak precies aan hoe het programma is opgebouwd:

- alle leerstof staat beschreven
- de leerstof is verdeeld over perioden
- de toetsen staan aangegeven
- en je weet de leerstof per toets
- je leest of een toets herkansbaar is: dat wordt aangegeven met een sterretje: *

Met behulp van de vakPTA's kun je je huiswerk goed plannen, want je hebt een goed overzicht.

De vakPTA's zijn per cluster van vakken in het PTA opgenomen:

- talen
- zaakvakken
- exacte vakken
- 'doe-vakken'

Algemene leerstof

Bij geschiedenis leer je andere dingen dan bij wiskunde. Bij verzorging gaat het om weer heel andere leerstof. Maar hoe verschillend al die vakken ook zijn, er is ook sprake van 'algemene leerstof'.

In de examenprogramma's van alle vakken wordt aandacht geschonken aan de volgende zaken:

1. een brede oriëntatie op de maatschappij waarin wij leven
2. de ontwikkeling van een aantal schoolse vaardigheden, zoals lezen en rekenen
3. leren leren
4. communicatie
5. het nadenken over je eigen leren
6. bezig zijn met het leren met het oog op de toekomst
7. oriëntatie op leren en werken

Werkwijzen

Op allerlei verschillende manieren kom je met leerstof – en met de verwerking daarvan – in aanraking. Meer informatie over onderstaande werkwijzen vind je in het eerste deel van het PTA.

- schriftelijke en mondelinge toetsen: in de vakPTA's komt deze toetsvorm het meest voor; als bij een toets niets vermeld staat dan gaat om deze vorm;

- praktische opdrachten: niet alleen het resultaat wordt beoordeeld, maar ook de manier waarop dat resultaat tot stand kwam (in het *vak*POTA vind je 'PO' als aanduiding);
- handelingsdelen: hiervoor krijg je geen cijfer; je moet het met een voldoende of 'naar behoren' afsluiten (in het *vak*POTA vind je een 'HD' als aanduiding);
- een profielwerkstuk maak je in klas 4 – als je in TL of GL zit; het is een grote praktische opdracht.